

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A budapesti burgonyamizéria*

Forrás:

Az Újság

Szp.
(Hely)

1921. 8. 11
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

A budapesti burgonyamizéria.

(A spekuláció és a vasuti kocsik hiánya fő oka a burgonya drágaságának. — Móser Ernő nemzetgyűlési képviselő nyilatkozata.)

Napról-napra fokozódnak a panaszok, hogy kevés burgonya érkezik a fővárosba és az is, a mi van, folytonosan drágább lesz. A legutóbbi időben már olyan jelenségek mutatkoznak, hogy a burgonyahiány folytán Budapest közlekedési viszonyai szinte katasztrofális jellegűt öltöttek. Minthogy a burgonya főleg az alsóbb néposztályok tápláléka, a legsürgősebb szociális kérdések közé tartozik ennek a vajdó ügynek a rendezése.

Felkerestük Móser Ernő képviselőt a kérdésben kikérjük. Mialatt nála voltunk, folyton táviratok és telefonértesítések jöttek, melyek anyaga egyformán az volt, hogy a képviselő ur járjon azonnal közbe, hogy megfelelő számú kocsit kapjanak azok, a kiknek burgonyája a vidéki állomásokon fekszik és nem tudják azt Pestre felszállítani. A burgonyában gazdag szabolcsi vidék központjaiból csak egy kocsirakomány érkezik naponta, holott legalább tíz-tizenötnek kellene érkeznie. Evvel rámutattunk a burgonyahiány egyik fő okára: a vagonhiányra. Ezt a körülményt, valamint az ezzel kapcsolatos kérdéseket Móser Ernő nyilatkozata részletesen a következőképpen világítja meg:

(Mi az oka a fővárosi burgonyahiánynak?)

— A burgonyatermés az idén a múlt hó közepéig igen szép reményekre jogosította fel a gazdákat. Az időközben bekövetkezett óriási és hetekig tartó szárazság következtében azonban a terméskilátások igen erősen esőkentek, bár egy-két kiadós eső a termést erős mértékben befolyásolhatja.

— A kormány ez év márciusában beszüntette a sok támadás következtében híressé vált országos közvetítő iroda működését és Szabolcs megye burgonyatermését is felszabadította a zár alól. Az ideai burgonyatermés tehát szabad kereskedelem tárgyát alkotja és ennek eredményeképp a megyét a helybeli, de különösen az idegen kereskedőknek rajai árasztják el, a mi különösen a korai burgonya áralakulására van erős befolyással. Ennek köszönhető, hogy a budapesti piacon az árak hirtelen emelkedése és zuhanásszerű esése követte egy-

mást. A szállítás első napjaiban a kereskedők óriási tömegeket vásároltak fel magas áron a megyében és zudították a pesti piacra, a minek természetes következménye, hogy a nagy kínálat lenyomta az árakat s igen sok kereskedő — azt hiszem — tekintélyes összegeket vesztett. Ennek viszont az lett a következménye, hogy megijedve a veszteségtől, a további vásárlásokat beszüntették. Ez eredményezte azután, hogy a budapesti piacon időközönként igen magas áron is alig lehetett burgonyát vásárolni, a mit megint a fogyasztó közönség zsebe érzett meg.

(Bajok a kiviteli engedélyek körül.)

— De hozzájárul a főváros piacának bizonytalanságához az utóbbi időben az a körülmény is, hogy a kormány megengedte körülbelül négyezer vagon burgonyának a vámkülföldre való kivitelét.

— A kiviteli engedélyek kiadása következtében a burgonya nagyrésze megkerülte a belföldi piacot és kifelé gravitál. A kiviteli engedélyek kiosztásával egyidejűleg megjelentek az ismert budapesti kávéházakban az ügynökök, a kik nyakra-főre először 3000, majd 1500, utóbb 500 koronáért kínálják és kínálják vagononként az engedélyeket. A kormány, úgy látszik, megint abba a hibába esett, hogy olyanok is kaptak kiviteli engedélyeket, a kiknek abszolút nem céljuk a burgonyát külföldre szállítani.

(Mitől függ a burgonyaárak alakulása?)

— A jövőre vonatkozólag a burgonyaárak alakulása, véleményem szerint, attól függ, hogy mennyire tudjuk a termelőszövetkezeteket és a legitim kereskedelmet támogatni és mennyire tud a kormány odahatni, hogy kiviteli engedélyeket a termelőkön kívül kizárólag olyanok kapjanak, a kik a burgonyát tényleg ki is szállítják a vámkülföldre.

— Hogy a budapesti piacot rendesen el lehessen látni, az attól függ, vajjon a Máv.-nak módjában van-e bizonyos mennyiségű kocsit naponta és rendszeresen

a burgonyatermő vidék egyes állomásaira összpontosítani, mert már most is megtörtént, hogy például a gazdáknak kisvárdai termelőszövetkezete napokon át nem tudta a szállításra kész burgonyát berakni, mert vagy egyáltalán nem, vagy csak egy-két kocsi állott rendelkezésre az egyes állomásokon. Ebben a pillanatban kaptam egy táviratot a tornyospálczei gazdák szövetkezetétől, a melyben arról panaszkodtak, hogy export-burgonyájuk ott fekszik az állomáson, nem tudják elszállítani, mert a vasut nem bocsát fedett kocsit rendelkezésükre és kérik közbenjárásomat ebben az irányban.

— A termelő gazdák, a kiket a kormánynek mult évi zárolási rendelete, valamint az OBKI alkalmazottainál tapasztalt rossz bánásmód a burgonya átvétele körül és a kifizetéseknel tapasztalt sok huzavona jogosan elkésztett és ellenségévé tett minden olyan intézménynek, a melynek bizonyos monopóliumszerűsége van, — termelő és értékesítő szövetkezetekbe tömörülnek és a burgonyatermést önmaguk igitkeznék értékesíteni. A példával elől jártak a kisvárdai járáshoz tartozó Döge község és környékének gazdái, a kikkel ez-előtt három héttel alakítottam a szövetkezetet alig hatvan taggal és most már tagjainak létszáma felülmúlja a kétezret, a kik cca ezeröttszáz katasztrális hold bevett burgonyaterületet képviselnek, a tagok, valamint a csatlakozó községnek száma pedig napról-napra szaporodik. Ez a szövetkezet megalakulása pillanatától kezdve szállít naponta néhány kocsirakomány burgonyát a budapesti vasarcsarnokokba és ha a mult héten megfelelő vasuti kocsik állott volna rendelkezésre, úgy lett volna elegendő burgonya.

(A burgonya-spekuláció ellen.)

— Nekem egyetlen célom, hogy a burgonyát lehetőleg a közvetítő, tehát árdrágító kereskedelem kizárásával a termelők önmaguk, vagy szövetkezeteik útján értékesítsék. E mellett természetesen kellő és tág tere nyílik a régi legitim kereskedők tevékenységének is. Mert hiszen természetes, hogy a szövetkezetek, a melyek még embrionális állapotban vannak, ma még képelenek a sok ezer kocsi termést önmaguk értékesíteni, különösen, a mikor a spekuláció óriási és az árak tekintetében a különféle piacokon anarchisztikus állapotok vannak. De küzdeni fogok minden olyan irányú törekvés ellen, a mely a szabolcsi burgonyatermést monopolisztikus alapon a kezébe akarná kaparintani,

nevezék bár magukat az illetők szindikátusnak, részvénytársaságnak, vagy bárminemű egyéb érdekeltségnek.

— A *Schnetzer* tábornok vezetése alatt álló Közal-kalmazottak Országos Szövetkezete állítólagos törekvéséről hallottam és azon híreket, a melyek szerint ez a cég a burgonyakivitel a maga kezében akarja összpontosítani, nem tartom valószínűnek azon egyszerű oknál fogva, mert a szövetkezet állami támogatással működik, altruisztikus intézmény és lényegében egy feladata van csak, az ország közalkalmazottait burgonyával ellátni.

(A kormány teendője.)

— Hallottam evvel kapcsolatban egy szindikátust is emlegetni, tevékenységéről azonban híreim még nincsenek. Nem tudom, megalakult-e már ez a szindikátus, a melynek állítólag a tagjai a kereskedelmi bank élelmiszerszállító vállalata és a Viktuália lenne. Figyelemmel fogjuk azonban kísérni, hogy kik kapnak kiviteli engedélyeket és a mennyiben valamely érdekeltség tényleg aránytalanul nagy kvantumban kapna ilyeneket, úgy ez ellen, azt hiszem, nemesak én, hanem a szabocsi gazdák is a legnagyobb mértékben küzdeni fognak. Mert az ilyen monopolizálásnak egyetlen egy és biztos hatása lenne a konkurrenzia kiszorítása és ezzel együtt az árak letörése.

— Véleményem szerint a kormánynak elsősorban a termelők, illetve azok szövetkezeteinek részére, másodsorban azon kereskedők részére szabad kiviteli engedélyeket adni, a kik már a háboru előtt is burgonyakereskedelemmel foglalkoztak és a kikben minden garancia megvan arra nézve, hogy burkonyával és nem az engedélyekkel kereskednek. Viszont óvakodnia kell a kormánynak attól, hogy az utóbbi időben százsámra felburjánzott export-importvállalatok ilyen engedé-

lyekhez hozzájuthassanak, mert evvel megint csak a termelő gazda rovására történő spekulációnak nyitunk tág teret.

(Budapest és a városi köztisztviselők ellátása.)

— A főváros burgonyával való ellátásának biztosítása nagyrészt az államvasutaktól függ. Ha a vasutak az ősz folyamán kellő számú kocsit bocsátanak rendelkezésre, úgy az árak is megfelelően alakulnak és semmi sem állja útját annak, hogy a nagyobb gőzpontokat rendszeresen elláthassuk burgonyával. Ha ez nem történne meg, akkor a piacról a burgonya időről-időre el fog tűnni és ezzel egyidejűleg az ára rendkívül fel fog szökkeni. A gazdatársadalom teljes tudatában van annak, hogy a köztisztviselőket és különösen a főváros munkásságát legelső sorban kell ki-elégíteni és szívesen bocsátja termésfőlölségét rendes piaci árakon rendelkezésre. De ismételtén ki kell jelenteni azt, hogy abban a pillanatban, a mikor bárki is a maga részére óhajtaná a termést monopolizálni, ez ellen tiltakozó szavunkat a leghatározottabban fel fogjuk emelni.

— És hiába támadtak, hogy én szindikátusi érdekeltekkel együtt vacsoráztam, mert eltekintve attól, hogy mai napig sem tudom, létezik-e ilyen szindikátus, parlamenti beszédeim, az általam vezetett deputáció alkalmával történt felszólalásaim tenorja és az általam alkotott szövetkezetek bizonyítják, hogy czélom csak egy: a termelő gazdák fáradságos munkájának eredményét a gazdáknak biztosítani és megóvni a gazdákat attól, hogy fáradságuk jutalmát egyesek vágják zsebre!